

vraagstelling

zijn voornamen in kinderboeken een representatieve afspiegeling van voornamen die aan kinderen worden gegeven

het letterkundig perspectief

- namen zijn een indicatie van het beoogd publiek in jeugdliteratuur
- namen in literatuur vormen een stilistisch middel: realisme versus fantasie
- vanwege veronderstelde opvoedende functie werden jeugdboeken van oudsher bestudeerd in relatie tot de niet-literaire werkelijkheid, maar zelden op een kwantitatieve manier

“Jeugdboeken zouden enkel gaan over blanke middenklassegezinnen met een traditionele rolverdeling en zouden niets laten zien van de werkelijkheid waar kinderen dagelijks mee te maken hebben”

het naamkundig perspectief

- auteurs kiezen als ‘ouders’ de namen van personages in kinderboeken
- is dat een afspiegeling van werkelijke naamkeuzen van ouders?
 - voornamen hebben sociaal-ekonomische associaties
 - vormen voornamen in jeugdboeken een representatieve selectie van sociale situeringen?

Voornaamgroepen

(greep op voornamen)

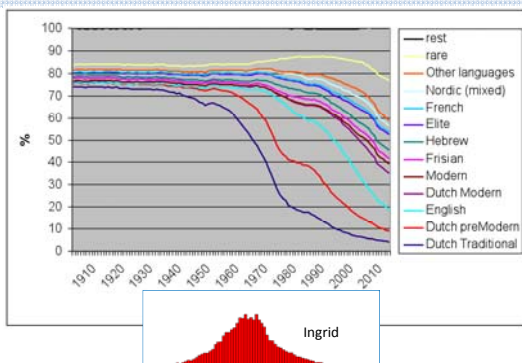
5

14 voornaamgroepen

(voorbeelden uit kinderboeken)

- Traditioneel (*Dirkje, Jan*)
- Oud-testamentisch (*Ruth, Ruben*)
- Nederlands-voormodern (*Ilse, Jasper*)
- Elite (*Emma, Floris*)
- Fries (*Femke, Jelle*)
- Scandinavisch (*Marit, Niels*)
- Nederlands-modern (*Sanne, Tim*)
- Modern (*Zoë, Milan*)
- Frans (*Anouk, Beau*)
- Engels (*Naomi, Nick*)
- Italiaans-Spaans (*Alicia, Diego*)
- Arabisch (*Samira, Mohammed*)
- Slavisch, Turks, overig (*Sasha, Jasin*)

100 jaar naamgroepen

kinderboeken

- Koninklijke bibliotheek 2011-2016
10.980 kinderboeken
(circa 40% Nederlands, 33% fictie)
- Selectie Kjoek (Richard Thiel) www.kjoek.nl
531 kinderboeken 2011-2016
(spelen in Nederland)

aanvullende eisen:

- geen informatief boek, luisterboek, CD
- bevat kindernamen (negeer namen ouders etc)
- speelt nu (na 1980)
- geen diernaam

steekproef representativiteit
(genres)

Top 30 genres (o.b.v. KB)	% KB	% Kjoek
Printboeken	9,50%	5,21%
Antropomorofische verhalen	7,04%	1,71%
Informatieve boeken	4,77%	0,63%
Getrouwverhalen	4,37%	11,23%
Leesmethoden	3,29%	1,26%
Schoolverhalen	3,28%	10,96%
Eerste leesboeken	3,09%	1,00%
Detectiveverhalen	2,47%	5,03%
Fantasieverhalen	2,46%	4,76%
Familieverhalen	2,35%	5,84%
Compact-discs	2,23%	0,09%
Luisterboeken	2,16%	0,00%
Humoristische verhalen	2,09%	5,30%
Avonturenverhalen	2,03%	4,13%
Meisjesboeken	1,84%	3,86%
Balkonrings	1,83%	0,18%
Rijmvertellingen	1,70%	1,53%
Protestants-christelijke verhalen	1,67%	0,36%
Peuterboeken	1,56%	0,09%
Instructieve boeken	1,52%	0,00%
Sprookjesachtige verhalen	1,52%	0,09%
Makkelijk-lezen-boeken	1,45%	0,45%
Vakantieverhalen	1,40%	2,16%
Verhalenbundels	1,21%	0,00%
Historische verhalen	1,09%	1,89%
Jeugdromans	1,08%	5,03%
Dierenverhalen	1,07%	0,90%
Digitale versies	0,86%	0,00%
Gedichtenbundels	0,85%	0,18%
Jongensboeken	0,81%	1,80%
Rest	2,7%	24%

steekproef representativiteit
(uitgevers)

Top 30 uitgeverijen zonder gele genres (o.b.v. KB)	% KB	% Kjoek
Clavis	8,46%	4,99%
Leopold	3,92%	17,08%
Kluisman	2,31%	3,45%
Koninklijke Bibliotheek	2,25%	0,00%
Averboede	2,16%	0,00%
Uitgeverij Dyslexion	2,15%	0,00%
Debat	2,01%	0,00%
De Banier	2,00%	0,00%
Sanoma	2,00%	0,00%
Van Holkema en Warendorf	2,00%	7,29%
Querido	1,96%	7,87%
Ploegma	1,91%	8,06%
Gottmer	1,53%	5,18%
Rubinstein	1,50%	0,58%
Bonne Educatief	1,48%	0,00%
Den Hertog	1,27%	0,00%
Lemniscaat	1,27%	6,33%
Delubas	1,18%	0,58%
Noordhoff Uitgevers	1,18%	0,00%
Moon	1,12%	3,26%
Columbus	1,06%	1,92%
De Vier Windstreken	0,98%	1,54%
Overamstel uitgevers bv	0,79%	0,00%
The House of Books	0,79%	1,54%
Kaaitesent	0,78%	0,00%
De Fontein	0,76%	3,26%
Gebr. Koster	0,73%	0,00%
Don Lawrence Collection	0,70%	0,00%
Van Goor	0,67%	4,03%
Ark Media	0,66%	0,00%
Rest	48%	23%

steekproef representativiteit
(leeftijden)

	% KB	% Kjoek
aanvankelijk lezen	7,3	0,0
0-2 jaar	0,7	1,2
2-4 jaar	5,6	8,1
4-6 jaar	6,7	4,6
7-9 jaar	19,0	22,1
9-12 jaar	15,0	40,6
12-15 jaar	5,3	15,4
15-18 jaar	2,4	8,1
Boeken met leeftijds aanduiding	62,0	100,0
Boeken zonder leeftijds aanduiding	38,0	0,0

kindernamen

- 531 kinderboeken 2011-2016
 - 208 boeken die voldoen aan de eisen qua tijd en personages
 - met 427 kindpersonages
 - 364 unieke personages (één per auteur – in verband met series)
 - met 311 verschillende voornamen

voornamen van kinderen

- uit de gemeentelijke basisadministratie
- periode 1998-2014 ('jeugd' 2-18 jaar)
- 2,8 miljoen kinderen

voornamen in kinderboeken

311 voornamen

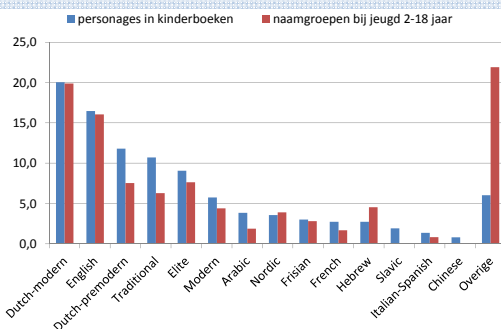
- 210 direct in een voornaamgroep
- 289 in voornaamgroep na expert toekenning
- 22 niet ingedeeld in voornaamgroep
- 15 fantasienamen ($n_{\text{jeugd}} = 0$)

voornamen in kinderboeken (oud)

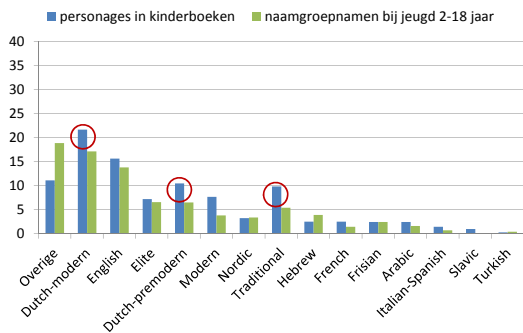
804 voornamen

- 394 direct in een voornaamgroep
- 678 in voornaamgroep na expert toekenning
- 126 niet ingedeeld ($n_{\text{jeugd}} < 17$)
- waarvan 69 fantasienamen ($n_{\text{jeugd}} = 0$)

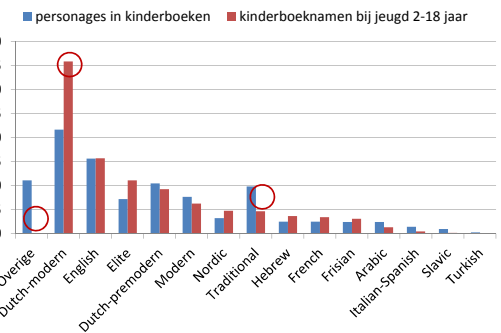
representativiteit naamgroepen

representativiteit naamgroepen

representativiteit kinderboeknamen

zeldzame voornamen in boeken

Izmet	Arabic	0	Japie	Traditional	5	Ling	Chinese	23
Mi-Lan	Chinese	0	Wolke		6	Elsie	English	23
Ofelie	French	0	Kamilla	English,	7	Sayenne	English	23
Aznar		0	Trijn	Traditional	9	Heiko	Frisian	23
Blondie		0	Wally	English	10	Kristine	French	24
Bobba		0	Appie	Traditional	10	Lyla	Modern	24
Darwishi		0	Breg	Traditional	10	Mitra		24
Djaan		0	Dickie	Traditional	10	Aysel	Arabic	28
Garly		0	Sjon	English	11	Kaspas	Elite	31
Jabba		0	Wanja	Slavic	11	Kristen	Traditional	31
Nillem		0	Will	English	12	Rem	Dutch-modern	32
Primula		0	Jan-Paul	Traditional	13	Lorna	English	32
Tasia		0	Lita	Dutch-premodern	14	Thian	Modern	32
Nastasha	Slavic	0	Wannes		14	Mint		36
Botje	Traditional	0	Jerro		15			
Ionica		1	Briek		16			
Libbie		1	Falk	Dutch-modern	18			
Brunhilde	Elite	3	Rif	Modern	18			
Hoshi		3	Bert-Jan	Traditional	18			
Romalia		3	Stoffel	Traditional	19			
Knut	Nordic	4	Floriaan	Elite	21			
Zenobia		4	Jurg	Nordic	22			
Rom		5	Lidwien	Traditional	22			

zeldzame voornamen bij jeugd

(1<n<17)

Briek	Wolke	Trixie	Libbie	Boelie
Pum	Mimoen	Pio	Anansi	Balthus
Jerro	Rom	Mollie	Antares	
Lilja	Kos	Kix	Bacchus	
Ebbie	Fico	Hopper	Jenika	
Tink	Zenobia	Nyota	Xinia	
Ro	Pola	Nkosi	Ebie	
Boreas	Filia	Jillus	Teti	
Broos	Hoshi	Asna	Makoto	
Juma	Maantje	Baas	Ionica	
Bon	Akari	Turine	Frian	
Adinde	Lera	Ushi	Erdim	
Sirius	Romalia	Polaris	Rasja	

uitzonderlijke voornamen

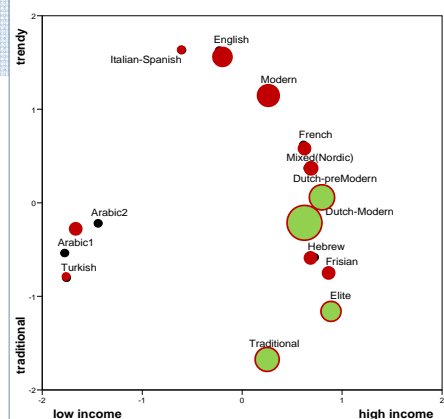
n<10, niet voor jeugd

n=0

Blaire	Ziver	Tuitje	Woelie	Spacey	Hoessein-
Aznar	Dietie	Izmet	Miech	Spees	Maximiliaan
Primula	Roly	Kait	Raura	Fiber	Troelabel
Dolfje	Adlan	Wiber	Jabba	Loos	Trubbel
Djaan	Duveke	Aak	Valerie-	Stiekel	Gof
Tasia	Fery	Zomba	Valentine	Kwetter	Cracker
Septimia		Anna-Lies	Sofa	Goaltje	Tibbel
Blondie		Mi-Lan	Dumi	Darwishi	Nillem
Ham		Ponko	Luzily	Knasingiplom	Buts
Darsie		Pos	Doffie	otovnovkinsky	Gregion
Bendik		Vonkie	GG	Knars	Konol
Garly		Keteltje	Froma	Bobba	TimTom
Giga		YunYun	Stoebel	Hiago	
Lin-Lin		Yushiro	Fauk		

'Knasingiplomotovnovkinsky', antwoordde het ruimtewezen. Wat een ingewikkelde naam! Ik gokte dat hij van een planeet met hoogbegaafde wezens kwam.

conclusies

- Voornamen in de Kjoek steekproef van kinderboeken vormen in grote lijnen een representatieve steekproef uit die van de Nederlandse jeugd
 - de afwijkingen wijzen mogelijk op een literaire of stilistische functie van naamgeving in die gevallen
- Nederlandse namen zijn licht oververtegenwoordigd, bijzondere namen juist minder
- 6 % van de voornamen in kinderboeken wordt niet tot zelden door een kind gedragen
 - versterken mogelijk het karakter van personages en de situering van het verhaal
 - nog analyseren of dit vooral voor de jongste lezers wordt gebruikt

verder onderzoek

- meer details over boek en personages
- namen van verschillende generaties in boek
- onderscheid naar lezerleeftijd
 - fantasienamen bij jongste jeugd?
- groter tijdbestek (laatste 50 jaar)
- zelfde type analyse voor romans (personagebank)

<http://personagebank.hum.uu.nl/index.xq>

MISSE BLOG RESULTATEN DOE MEE! 963 personages 210 romans

Doe mee met de literaire volkstelling
De Personagebank bevat al 963 personages uit 210 Nederlandstalige romans...

Diversiteit in Nederlandstalige literatuur

Hoe divers is de Nederlandstalige literatuur? Die vraag ligt ten grondslag aan de Personagebank. Wat voor werk hebben personages? Hoe oud zijn ze? Waar

Vragen?

